

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Oulíkovou ve věci

žalobce: **P. T.**, narozen dne X
bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M.
sídlem Mánesova 48, 120 00 Praha 7

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2024, čj. MPSV-2024/199679-911,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2024, čj. MPSV-2024/199679-911, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 12 269,40 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2024, čj. MPSV-2024/199679-911 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „úřad práce“) ze dne 17. 5. 2024, č. j. 51579/2024/AAI (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad

Shodu s pravopisem potvrzuje: Bc. D. A.

práce na základě žádosti ze dne 12. 12. 2022 přiznal žalobci příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně od prosince 2022.

Žaloba

2. Žalobce namítá, že splňuje podmínky III. stupně závislosti na péči jiné osoby, protože splňuje podmínku, že není schopen zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb. Vytýká žalovanému, že chybně posoudil jeho schopnost zvládat potřebu orientace a potřebu oblékání a obouvání, nedostatečně zjistil skutkový stav a nevypořádal odvolací námitky. Žalobce je postižen dětským autismem, který komplikuje porucha aktivity a pozornosti. V porovnání s dětmi stejného věku má omezené kognitivní schopnosti. Není schopen se cokoli naučit, protože ničemu nevěnuje pozornost a nemá potřebu si dovednost osvojit. Nenastává žádný pokrok v psychomotorickém vývoji a nedochází ani k vývoji funkčního jazyka (nepoužívá slova). Žalobce vyžaduje každodenní mimořádnou péči. Napadené rozhodnutí výrazně nadhodnotilo žalobcovu samostatnost.
3. Žalobce se dále vyjadřuje k základním životním potřebám „orientace“ a „oblékání a obouvání“. Má za to, že v oblastech „orientace“ a „oblékání a obouvání“ nezvládá žádnou z aktivit vymezených v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“).
4. Žalobce uvádí, že mu poskytuje veškerou nezbytnou péči matka, včetně cest na terapie a trávení volného času. Vzhledem k náročnosti péče je zaměstnání matky nereálné. Rodiče jsou vyčerpaní, nemohou se věnovat vlastním volnočasovým aktivitám. Žalobce má vývojové potíže, nedochází k porozumění s nejbližšími, je nutné ho motivovat učním na terapiích, aby se snažil sdělit svůj zájem alternativní formou komunikace, a důsledně od něj naučené vyžadovat. Toho rodiče bez pomoci terapií nedocílí. Žalobce v určitých situacích preferuje stereotypy. Pro rodiče je vysilující neustále řešit obtížné situace související s jeho chováním a výchovou. Žalobce nemůže být mimo dohled dospělého. I při běžných nemocech, kdy se musí podávat antibiotika, je to složité, neboť žalobce obtížně snáší aplikaci léků.
5. Žalobce zdůrazňuje, že posudek, který je stěžejním důkazem při posouzení nároku na příspěvek na péči, musí splňovat požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Má za to, že tyto požadavky posudek nesplňuje a žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav.
6. Úspory rodiny vyčerpalo hrazení terapií, rodina má hypotéku a na krytí nepředvídatelných výdajů si musela vzít spotřebitelské úvěry. Napadené rozhodnutí k vyčerpání rodičů z péče o žalobce přináší špatnou finanční situaci, což vyvolává další napětí v soužití rodičů. I do budoucna bude pracovní příležitost matky omezená prací na zkrácený úvazek či prací z domova. Rodina nemůže hradit ani terapeutické pobyty pro žalobce v nabídce Nautis s cílem rozvoje dovedností. Rodina je závislá na příspěvku na péči i s ohledem na výdaje, které se váží ke zdravotnímu stavu žalobce a jeho péči, zejména na ABA terapii. Pro nejlepší účinek jsou nutné dvě dvouhodinové terapie týdně. Náklady na tuto terapii činí přes 19 000 Kč měsíčně. V létě 2024 byly žalobci doporučeny nácviky sociálních dovedností, přičemž blok 10 lekcí stojí 9 000 Kč. Terapie a nácviky žalobci pomáhají, nejsou však hrazeny ze zdravotního pojištění. Další výdaje souvisí s účastí matky na setkání rodičů za účelem sdílení zkušeností pod vedením speciálních psychologů a terapeutů.

7. Rozhodnutí o snížení příspěvku zasahuje do práv žalobce na přiměřenou životní úroveň a nezávislý život garantovaných čl. 19 a čl. 28 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Podle žalobce bylo porušeno ustanovení § 2 odst. 1 a odst. 4 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, a došlo též k porušení § 4 odst. 4 správního řádu, neboť správní orgány nezajistily participační práva žalobce.

Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný navrhl, aby byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta. Odkázal na posouzení žalobcova zdravotního stavu Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) a odůvodnění napadeného rozhodnutí. Posudek posudkové komise považuje žalovaný za úplný a přesvědčivý.

Podstatný obsah správního spisu

9. Dne 12. 12. 2022 žalobce podal žádost o příspěvek na péči.
10. Dne 20. 1. 2023 úřad práce provedl sociální šetření v bydlíšti žalobce. Matka žalobce uvedla, že dle lékařů je žalobce autista. Dle zjištění při sociálním šetření se žalobce pohyboval bez omezení, zvládl schody. Úchop, zrak a sluch měl v pořádku. Blízké osoby poznával, pitný režim měl zažitý, doma se orientoval. Dle matky měl žalobce zhoršenou schopnost porozumění, rozuměl jen několika pokynům a nemluvil. Matka žalobci čistí zuby a provádí hygienu. Žalobce umí použít WC, občas se stane nehoda, pro jistotu mu matka někdy dává na noc plenky. Obléká jej matka, zvládne si obout boty na suchý zip a holínky. Nají se lžící, z hrníčku se napije brčkem, nenapije se z plastové lahve. O jídlo si neřekne slovně, ukazuje. Matka podává žalobci lék na spaní, navštěvuje s ním jednou týdně ABA terapie a některé další podpůrné organizace pro postižené autismem. Žalobce nenavštěvoval mateřskou školu, dle matky měl v září začít navštěvovat dětskou skupinu nebo mateřskou školu. Žalobce vyrůstá v úplné rodině, jeho mladší bratr má dle matky pravděpodobně také autismus. Žije s rodinou v obci se základní občanskou vybaveností, cestuje hromadnou dopravou.
11. Psychiatricka ve zprávě ze dne 27. 4. 2023 uvedla, že žalobce trpí poruchou autistického spektra, středně funkčním autismem s podezřením na kognitivní znevýhodnění nejasného rozsahu. Verbální projev je u něj minimální, nonverbální komunikace snižena, nenavazuje oční kontakt. Chodí na nočník, je bez plen i v noci. Dochází na logopedii. Začal chodit dvakrát týdně do dětské skupiny, adaptuje se, celkově se zklidnil. Má nestabilní pozornost a opožděnou jemnou motoriku. Bylo doporučeno navštěvovat speciálně pedagogické centrum NAUTIS, ABA terapie a užívat Circadin nebo Slenyto.
12. Z nálezu praktické lékařky pro posouzení zdravotního stavu ve věcech sociálního zabezpečení ze dne 28. 4. 2023 vyplývá, že žalobce má nerovnoměrný psychomotorický vývoj, opožděný vývoj řeči, je v péči logopeda, rané péče a speciálně pedagogického centra. Byl u něj diagnostikován dětský autismus s podezřením na kognitivní znevýhodnění nejasného rozsahu a porucha spánku, byla doporučena ABA terapie. Dochází do dětské skupiny, jde o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami. K péči o žalobce je uvedeno, že se sám neobleče a neobuje, je bez plen, hygiena s plnou dopomocí, sám se nají lžící a vidličkou. Dochází na ABA terapii a logopedická cvičení, psychický stav je narušený, nejeví zájem o činnosti, příkazy chápe omezeně. Komunikace je narušená, nemluví a nonverbální komunikace je omezená. Je orientován místem, nikoli časem a osobou. Má opožděný kognitivní, sociálně komunikační i adaptivní vývoj.

13. Dne 15. 5. 2023 posudková lékařka Pražské správy sociálního zabezpečení (dále jen „PSSZ“) na podkladě zdravotnické dokumentace uvedla, že žalobce má dětský autismus a opožděný vývoj řeči. Dle lékařských zpráv a sociálního šetření má poruchu komunikace, nespolutracuje při oblékání a obouvání ani tělesné hygieně, má omezené sociální aktivity a je nutná mimořádná péče o zdraví. Žalobce je samostatně mobilní, je orientován, zvládne výkon fyziologické potřeby a stravování. Tyto aktivity zvládá přiměřeně věku. Skutečnosti zjištěné při sociálním šetření odpovídají funkčnímu postižení dle zdravotnické dokumentace. Posudková lékařka uzavřela, že žalobce nezvládá pět základních životních potřeb: komunikaci, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví a osobní aktivity. Je tedy podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost), a to od 12. 12. 2022, s tím, že posudek je platný do 12. 12. 2024.
14. Dne 11. 7. 2023 úřad práce přiznal žalobci příspěvek na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně od prosince 2022.
15. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž namítal, že nezvládá též základní životní potřeby „orientace“ a „výkon fyziologické potřeby“. K odvolání doložil zprávu psychologky ze dne 20. 7. 2023. Z ní vyplývá, že u žalobce stagnuje vývoj řeči, neužívá gesta a nemá potřebu komunikovat, je obtížné zhodnotit aktuální vývoj kognice pro nespolutraci a malou motivaci, selhal v neverbálním testu inteligence pro děti 2,5 let věku, lze dovodit aktuálně využitelnou kapacitu na úrovni cca 2 let, což odpovídá středně těžké mentální retardaci, lze předpokládat, že maximální nonverbální potenciál leží výše, na hranici střední a lehké mentální retardace. Jde o dítě s těžkou neurovývojovou poruchou, která je i do budoucna vážným zdravotním znevýhodněním a vyžaduje zvýšenou specializovanou péči a celodenní dohled. Bylo doporučeno pokračovat v péči logopeda, dětského psychiatra a ABA terapii a péči o rodiče (psychoterapeutická podpora, nastavení dlouhodobě udržitelného režimu v rámci péče doma).
16. Dne 18. 8. 2023 žalovaný zrušil rozhodnutí úřadu práce ze dne 11. 7. 2023 a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť posudek posudkové lékařky PSSZ, z něhož vycházel, nesplňoval požadavky jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti.
17. Dne 25. 4. 2024 posudková lékařka Institutu pro posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) uvedla, že žalobce má středně funkční dětský autismus, opožděný vývoj řeči a mentální retardaci pravděpodobně na rozhraní lehkého a středně těžkého postižení. Posudková lékařka popsala vyšetření dětským psychiatrem z 27. 4. 2023, psychologický nález z 20. 7. 2023 a zjištění ze sociálního šetření. Dle posudkové lékařky žalobce samostatně nezvládne v přijatelném standardu komunikaci, tělesnou hygienu, péči o zdraví a osobní aktivity. V případě mobility nebyla lékařsky doložena těžká či úplná motorická, smyslová či kognitivní porucha či vážné selhání některých systémů a orgánů, které by odůvodňovaly tuto potřebu hodnotit jako nezvládanou. Žalobce je pohyblivý bez omezení. V případě orientace lékařské nálezy neobjektivizují nízkofunkční autismus či středně těžkou nebo těžkou mentální retardaci. Žalobce je schopen se samostatně najíst a napít, používá lžiči, není těžce narušena schopnost přenést jídlo a pití na místo konzumace. Speciální dieta není stanovena. Příprava stravy není vzhledem k věku mimořádnou péčí. Oblékání a obouvání nebylo na rozdíl od předchozího posouzení uznáno jako nezvládnuté, neboť nebyla zjištěna těžká či úplná motorická porucha, nízkofunkční autismus či středně těžká nebo těžká mentální retardace, které by vedly žalobce ke ztrátě schopnosti obléknout si některé oblečení

či se obout a kdy by žalobce nespolutracoval při svlékání a oblékání na pokyn. Příprava a dohled nad výběrem oblečení není v tomto věku mimořádnou péčí. V případě výkonu fyziologické potřeby je žalobce schopen potřebu rozpoznat a použít WC. Vzhledem k věku je akceptováno, že na očistu dohlédne nebo ji provede jiná osoba. Lékařskými nálezy není objektivizována inkontinence. Posudková lékařka IPZS uzavřela, že žalobce nezvládá čtyři základní životní potřeby, a proto je podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost) s datem vzniku 12. 12. 2022 a platností posudku do 12. 12. 2024.

18. Dne 17. 5. 2024 úřad práce vydal prvostupňové rozhodnutí. Posudek lékařky IPZS shledal úplným a přesvědčivým, protože v něm jsou vypořádány všechny relevantní okolnosti a posouzení žalobcova zdravotního stavu je v něm přezkoumatelně vysvětleno.
19. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž žádal přiznání III. stupně závislosti. Namítl, že ve srovnání s dětmi stejného věku vyžaduje mimořádnou každodenní péči. Kromě životních potřeb uznaných jako nezvládané nezvládá též orientaci a oblékání a obouvání. K tomu argumentoval obdobně jako v žalobě. Žádal, aby byl osobně vyšetřen posudkovou komisí, případně žalovaným stanoveným odborným lékařem. K odvolání doložil aktuální zprávu dětské psychiatricky ze dne 4. 6. 2024. Pravidelná kontrola u psychologky po roce proběhne 18. 6. 2024, zpráva klinické psychologky byla následně doložena posudkové komisí.
20. V příložené zprávě z psychiatrie byly zopakovány předchozí závěry. Žalobce trpí dětským autismem s kognitivním znevýhodněním nejasného rozsahu, pravděpodobně na úrovni středně těžké mentální retardace, poruchou aktivity a pozornosti. Dle psychiatricky je u žalobce úroveň psychických, mentálních a sociálních funkcí významně narušena s výrazným odklonem od normy ve všech aktivitách. Psychiatricka závěrem konstatovala těžké narušení sociálních dovedností, neschopnost sociální adaptace, neschopnost navazovat a udržovat vztahy, neschopnost porozumět běžným sociálním situacím a neschopnost samostatně vykonávat všechny denní aktivity. Žalobce trpí dezintegrací, těžkým narušením řečových schopností včetně mentální retardace a deteriorace sebeobsluhy s poruchami chování.
21. Dne 21. 8. 2024 posudková komise v nepřítomnosti žalobce dospěla k závěru, že žalobce je podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve II. stupni (středně těžká závislost), a to od 1. 12. 2022 s platností posudku do 12. 12. 2026. Žalobce nezvládá těchto pět základních životních potřeb: orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena a osobní aktivity.
22. Posudková komise dospěla k závěru, že žalobce má dětský autismus nejasného rozsahu s těžkým narušením řečových schopností, mentální retardací, zhoršením sebeobsluhy a poruchami chování. Nezvládal orientaci, reagoval jen na rodiče a sourozence, na zvuk reagoval sporadicky, nezvládal komunikaci přiměřenou věku, nemluvil ani v jednoduchých větách a porozumění řeči bylo sporné. Nezvládal potřebu oblékání a obouvání pro neschopnost porozumění a vytvoření stereotypu. Ze stejných příčin nezvládal ani tělesnou a ústní hygienu, neuměl se ani na pokyn. Osobní aktivity nezvládl pro neschopnost soustředění a sociální adaptace. Péče o zdraví nebyla ve věkové kategorii do 12 let posudkově hodnocena. Posudková komise nenalezla posudkový důvod pro hodnocení základních životních potřeb mobility, stravování a výkonu fyziologické potřeby jako nezvládaných. Žalobce byl schopen samostatné chůze. Zvládaná byla i potřeba jídla a pití, žalobce se zvládl

napít, používal lžíci a vidličku. Zvládán byl i výkon fyziologické potřeby, žalobce samostatně vykonával potřebu na nočník, bez inkontinence, nepotřeboval pleny ani na noc.

23. Matka a zákonná zástupkyně žalobce se ve stanovené lhůtě k zaslanému posudku posudkové komise nevyjádřila.
24. Dne 10. 9. 2024 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, které bylo žalobci doručeno dne 23. 9. 2024. Popsal rozhodnou právní úpravu a shrnul závěry posudku posudkové komise. Konstatoval, že posudek vypracovala posudková komise v řádném složení, za účasti posudkové lékařky a odborné lékařky v oboru psychiatrie s ohledem na zdravotní obtíže žalobce. Odvolací námitky byly vyhodnoceny ve vztahu ke zjištěnému zdravotnímu stavu. Posudková komise vycházela též z výsledku sociálního šetření. Stanovení schopnosti zvládat základní životní potřeby musí odpovídat posudkovým kritériím vymezeným v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. Rozhodující je funkční dopad zdravotního postižení na zvládání základních životních potřeb. U osob do 18 let věku se přihlíží k věkovým standardům psychomotorického vývoje dítěte. Nepřihlíží se k potřebě péče, která vyplývá z věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje.

Posouzení věci soudem

25. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud žalobu posoudil v rozsahu uplatněných žalobních bodů vycházejí ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl ve věci samé bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci s tímto postupem nevyjádřili k výzvě soudu nesouhlas, a má se tedy za to, že s ním souhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.); nadto byl dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
26. Soud neprováděl dokazování přílohou posudku posudkové komise ze dne 21. 8. 2024 a k žalobě přiloženými kopiemi lékařských zpráv, neboť byly součástí správního spisu, kterým se dokazování neprovádí [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) z 29. 1. 2009, čj. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS].
27. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách *osoba do 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve*
- b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb,*
- c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb.*
28. Podle § 9 odst. 1 a 3 zákona o sociálních službách se u osob do 18 let věku při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity.
29. Podle § 10 zákona o sociálních službách *u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku*

osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.

30. Podle § 2b vyhlášky č. 505/2006 Sb., *pokud osoba do 18 let věku nemá z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje ještě vyvinutou schopnost zvládat některou ze základních životních potřeb nebo některou aktivitu, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, není pro účely posuzování stupně závislosti považována za osobu, která je neschopna základní životní potřebu zvládat. To neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání základní životní potřeby nebo některé aktivity, které jsou vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.*

31. Osobám nízkého věku je z důvodu jejich postupného biopsychosociálního vývoje běžně zajišťována určitá péče. Na druhou stranu § 10 zákona o sociálních službách a § 2b věty poslední vyhlášky č. 505/2006 Sb. předpokládá, že potřebná péče, která vyplývá ze zdravotního postižení a režimu stanoveného lékařem, může běžnou péči přesahovat. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku z 17. 5. 2023, čj. 6 Ads 100/2022-26, odst. 19, *„neschopnost zvládnout některou aktivitu v určité základní životní potřebě z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje se nepovažuje za neschopnost zvládat konkrétní základní životní potřebu. Uvedené však neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání základních životních potřeb nebo některé z aktivit, kterými jsou základní životní potřeby vymezeny, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby, tedy péči poskytovanou navíc (nad rámec péče běžné), která svým rozsahem, intenzitou a náročností přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku bez zdravotního postižení.“* Tato mimořádná péče je předmětem zkoumání a hodnocení pro účely posouzení, zda je daná osoba schopna základní životní potřebu zvládat.

32. Správní orgány a soudy nemají potřebné odborné medicínské znalosti pro posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jeho vlivu na schopnost zvládat základní životní potřeby a pro hodnocení stupně biopsychosociálního vývoje dítěte (viz např. rozsudek NSS z 19.9.2015, čj. 4 Ads 167/2015-27). Stěžejním důkazem pro závěr o stupni závislosti žadatele o příspěvek na péči jiné fyzické osoby je proto zpravidla odborný lékařský posudek posudkové komise žalovaného. Je tedy nutné klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz např. výše citovaný rozsudek čj. 6 Ads 100/2022-26, či rozsudky NSS z 23. 9. 2009, čj. 4 Ads 57/2009-53, z 4. 12. 2013, čj. 3 Ads 24/2013-34, z 27. 6. 2014, čj. 4 Ads 68/2014-37, z 15. 4. 2015, čj. 6 Ads 217/2014-23, a z 28. 4. 2017, čj. 5 Ads 80/2016-22). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek NSS z 25. 2. 2015, čj. 1 Ads 156/2014-28). Vyplývají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek NSS z 27. 6. 2014, čj. 4 Ads 68/2014-37). Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určitou základní životní potřebu, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou základní životní potřebu posuzovaný zvládá (srov. rozsudek NSS z 29. 9. 2015, čj. 4 Ads 167/2015-27).

33. Pokud odborný posudek v řízení o příspěvku na péči nenaplní kritéria úplnosti a přesvědčivosti, jedná se o vadu řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu

podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (srov. např. rozsudky NSS z 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 63/2013-46, a z 25. 2. 2015, čj. 1 Ads 156/2014-28). Při pochybnostech o úplnosti a přesvědčivosti odborného posudku proto musí správní orgány takové nedostatky odstranit, a to pomocí doplňujícího nebo revizního posudku.

34. Soud se v návaznosti na žalobní námitky žalobce zabýval tím, jak posudková komise posoudila jednotlivé základní životní potřeby a zda posudek, z jehož závěrů vychází napadené rozhodnutí, dostojí výše uvedeným požadavkům.
35. Převážná část žalobní argumentace je postavena na tom, že žalovaný dospěl k chybnému závěru, že žalobce zvládá základní životní potřeby „orientace“ a „oblékání a obouvání“, aniž se podrobněji zabýval jeho zdravotním stavem a vypořádal se s jeho tvrzeními. Tyto námitky se však mýlí se závěry posudku posudkové komise a s rozhodovacími důvody napadeného rozhodnutí. Jak totiž vyplývá z výše shrnutého obsahu správního spisu, posudková komise v posudku z 21. 8. 2024 hodnotila základní životní potřeby „orientace“ a „oblékání a obouvání“ jako nezvládané. Žalovaný vyšel ze závěrů posudku posudkové komise. V žádné části napadeného rozhodnutí neučinil závěr, že žalobce zvládá základní životní potřeby „orientace“ a „oblékání a obouvání“. Žalobce zastoupený advokátem v žalobě zopakoval argumenty ohledně neschopnosti zvládat základní životní potřeby „orientace“ a „oblékání a obouvání“ vznesené v odvolání a pominul, že v tomto ohledu mu dali posudková komise a žalovaný za pravdu.
36. Žalobní body, v nichž žalobce namítal, že žalovaný dostatečně nezjistil jeho zdravotní stav, když dospěl k závěru, že zvládá základní životní potřeby „orientace“ a „oblékání a obouvání“, tedy nemohou být důvodné. Soud připomíná, že žaloba směřuje proti rozhodnutí žalovaného, nikoli rozhodnutí úřadu práce, a žalobce proto musí vymezit důvody, proč považuje rozhodnutí žalovaného za nezákonné (viz např. rozsudek NSS z 11. 2. 2021, čj. 2 Ads 309/2020-24). Důvodné nejsou ani námitky, že se žalovaný nevypořádal s tvrzeními žalobce ohledně neschopnosti zvládat tyto životní potřeby uvedenými v odvolání, neboť posudková komise v posudku, z jehož závěru žalovaný vyšel, odůvodnila, proč tyto základní životní potřeby hodnotila jako nezvládané a přisvědčila v tomto ohledu odvolací argumentaci žalobce. Nadto by ani případný nedostatek přesvědčivosti posudku či odůvodnění napadeného rozhodnutí ve vztahu k těmto dvěma potřebám nemohl způsobit namítanou nezákonnost rozhodnutí, jestliže byly posouzeny jako nezvládané (viz např. rozsudky NSS z 25. 11. 2020, čj. 4 Ads 196/2020-50, a z 25. 7. 2018, čj. 8 Azs 59/2018-59, č. 3776/2018 Sb. NSS).
37. Soud však souhlasí s žalobcem, že posudek posudkové komise, z něhož žalovaný vyšel, nesplňuje požadavky úplnosti a přesvědčivosti. Tuto část argumentace soud považuje i ve spojení s tvrzeními ohledně zdravotního stavu žalobce a péče, kterou mu jeho matka poskytuje, za projednatelný žalobní bod (k požadavkům na žalobní bod v případě žaloby proti rozhodnutí ve věci příspěvku na péči viz např. rozsudek NSS z 15. 5. 2024, čj. 7 Ads 293/2023-28). Posudková komise sice oproti předchozím posouzením hodnotila základní životní potřeby „orientace“ a „oblékání a obouvání“ jako nezvládané, současně však na rozdíl od dvou předchozích odborných posudků neshledala nezvládanou základní životní potřebu „péče o zdraví“. Zatímco posudková lékařka PSSZ na podkladě zdravotnické dokumentace a sociálního šetření konstatovala, že v případě žalobce je nutná mimořádná péče o zdraví, přičemž ke stejnému závěru dospěla i jiná posudková lékařka IPZS, posudková komise pouze stroze konstatovala, že péče o zdraví „nebyla hodnocena pro děti do 12 let obecně“, resp. „nebyla ve věkové kategorii do 12 let posudkově hodnocena“. Matka žalobce

přitom v odvolání argumentovala, že žalobce vyžaduje v porovnání s jinými dětmi mimořádnou každodenní péči a nezvládá celkem šest základních životních potřeb, včetně péče o zdraví uznané jako nezvládané v předchozích posudcích, a žádala, aby byl žalobce při jednání posudkové komise osobně vyšetřen. Z posudku posudkové komise však nelze seznat, proč byla schopnost zvládat základní životní potřebu péče o zdraví [jednotlivé dílčí aktivity vymezené pod písm. h) bodu 1 přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb.] hodnocena odlišně oproti předchozím dvěma odborným posudkům. Není patrné, zda a jak posudková komise na základě jednotlivých podkladů (lékařských zpráv a sociálního šetření) hodnotila, jakou péči žalobce v rámci základní životní potřeby péče o zdraví vyžaduje v porovnání s běžnou péčí vzhledem ke svému zdravotnímu postižení (poruše autistického spektra s těžkým narušením řečových schopností, mentální retardací a poruchami chování) a stanovenému režimu. Z posudku nevyplývá, zda a jaký má žalobce stanoven léčebný režim, resp. jaká specifická péče mu musí být kvůli jeho zdravotnímu postižení poskytována. Soud připomíná, že posudková komise se musí při poruše autistického spektra vypořádat nejen s tím, zda žalobce pravidelně užívá nějaké léky, ale i s tím, zda jsou součástí jeho léčebného režimu jiné aktivity vedoucí ke zlepšení jeho stavu (viz rozsudek NSS z 25. 4. 2019, čj. 8 Ads 271/2018-34), tedy například žalobcem v žalobě zdůrazňované terapie. Závěry posudkové komise, která bez jakéhokoli bližšího vysvětlení hodnotila zvládání základní životní potřeby péče o zdraví odlišně oproti předchozím odborným posouzením, nelze považovat za náležitě podložené a odůvodněné. Soud s ohledem na výše uvedené přisvědčil žalobci, že posudek posudkové komise, z něhož žalovaný vyšel, nedostojí požadavku úplnosti a přesvědčivosti. Tato vada mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Pokud by totiž byla základní životní potřeba péče o zdraví hodnocena jako nezvládaná [žalobce by vyžadoval mimořádnou péči při jejím zvládání nebo při zvládání některé z aktivit vymezených v bodu 1 písm. h) přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb.], žalobce by nebyl z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat šest základních životních potřeb, jak tvrdí, a považoval by se tedy za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III [§ 8 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách]. To by se promítlo též do výše příspěvku (viz § 11 odst. 1 zákona o sociálních službách).

38. V dalším řízení tedy bude na žalovaném, aby si vyžádal doplnění posudku posudkové komise, která náležitě posoudí schopnost zvládat základní životní potřebu péče o zdraví tak, aby bylo zřejmé, jakou péči žalobce vyžaduje s ohledem na své zdravotní postižení a stanovený režim v porovnání s péčí poskytovanou dětem téhož věku bez zdravotního postižení. Posudková komise zváží též provedení osobního vyšetření žalobce, případně odůvodní, proč by nemohlo přispět ke zjištění stavu věci. Soud připomíná, že provedení osobního vyšetření sice není nezbytné, ale mělo by být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, je-li možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek pouze na základě písemných podkladů, přičemž případný odklon od tohoto pravidla by měl být náležitě odůvodněn (viz rozsudek NSS z 14. 9. 2011, čj. 4 Ads 82/2011-44, či z 17. 5. 2023, čj. 6 Ads 100/2022-26).

Závěr a náhrada nákladů řízení

39. Soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro vadu řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení žalovaný napraví vady odborného posudku. Vysloveným právním názorem je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Soud nepřistoupil ke zrušení

prvostupňového rozhodnutí, neboť zjištěné nedostatky může napravit žalovaný v odvolacím řízení.

40. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci z procesního hlediska plně úspěšný, a má proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce byl zastoupen advokátem, který je plátcem DPH. Za dva úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení a sepsání žaloby) náleží odměna ve výši 4 620 Kč za úkon, celkem tedy 9 240 Kč [§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a náhrada hotových výdajů v paušální výši 450 Kč za úkon, celkem tedy 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). K tomu přistupuje DPH v sazbě 21 % z odměny a náhrad v celkové výši 10 140 Kč ve výši 2 129,40 Kč. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.), a to k rukám jeho zástupce podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, užitého na základě § 64 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. dubna 2025

Lenka Oulíková, v.r.
soudkyně